

International Journal of Law, Government and
Communication (IJLGC)

Journal Website: <http://ijlgc.com/>
eISSN: 0128-1763

POLA PENGUNDIAN DALAM PILIHAN RAYA UMUM KE-14 (PRU-14) 2018 MALAYSIA DI KAWASAN BANDAR DAN LUAR BANDAR

TREND OF VOTING IN MALAYSIAN GENERAL ELECTION 2018 IN URBAN AND RURAL AREA

Junaidi Awang Besar¹, Ahmad Rizal Mohd Yusof², Amer Saifude Ghazali³, Mazlan Ali⁴, Nur Azuki Yusuff⁵, Nasir Nayan⁶, Siti Noranizahhafizah Boyman⁷

- ¹ Universiti Kebangsaan Malaysia
Email: jab@ukm.edu.my
- ² Universiti Kebangsaan Malaysia
Email: army@ukm.edu.my
- ³ Universiti Malaysia
Email: asaifude@um.edu.my
- ⁴ Universiti Teknologi Malaysia
Email: mazlanali.kl@utm.my
- ⁵ Universiti Malaysia Kelantan
Email: nurazuki@umk.edu.my
- ⁶ Universiti Pendidikan Sultan Idris
Email: nasir@fsk.upsi.edu.my
- ⁷ Universiti Pendidikan Sultan Idris
Email: noranizah@fsk.upsi.edu.my

Article Info:

Received date: 05.04.2020
Revised date: 09.06.2020
Accepted date: 10.06.2020
Published date: 11.06.2020

Abstrak:

Keputusan Pilihan Raya Umum (PRU) 2018 di Malaysia memperlihatkan dinamika politik yang menarik dan bervariasi yang bersandarkan kepada pengaruh isu, kepemimpinan, strategi kempen, faktor kemenangan dan kekalahan, pola pengundian serta lokasi. Justeru adalah menjadi tujuan penulisan artikel ini untuk menganalisis trend pengundian dalam PRU 2018 berdasarkan kawasan bandar dan luar bandar mengikut 222 kawasan Parlimen di negara ini. Penulisan artikel ini dihasilkan melalui analisis data keputusan PRU 2018 bagi kawasan Parlimen dan juga analisis mendalam terhadap maklumat sekunder daripada media arus perdana dan media sosial yang terlibat secara langsung dalam PRU 2018 ini. Dapatan kajian menunjukkan bahawa hampir kesemua kawasan bandar dimenangi oleh Pakatan Harapan (PH) dan sebahagian kecil dimenangi oleh PAS iaitu di kawasan bandar di wilayah Pantai Timur Semenanjung Malaysia. Bagi kawasan luar bandar pula, kawasan majoriti Melayu dikuasai UMNO/BN dan

To cite this document:

Awang Besar, J., Yusof, A. R. M., Ghazali, A. S., Ali, M., Yusuff, N. A., Nayan, N., & Boyman, S. N. (2020). Pola Pengundian dalam Pilihan Raya Umum Ke-14 (PRU-14) 2018 Malaysia di Kawasan Bandar dan Luar Bandar. *International Journal of Law, Government and Communication*, 5 (19), 128-144.

DOI: 10.35631/IJLGC.5190010.

juga oleh PAS di Kelantan, Terengganu dan juga sebahagian luar bandar di Kedah. Terdapat juga kawasan luar bandar yang dimenangi oleh sama ada BN, PAS dan PH dengan majoriti tipis disebabkan perpecahan undi ketiga-tiga blok parti. Ini disebabkan oleh segmen demografi pengundi yang berbeza sama ada oleh pengundi setempat, pengundi muda, pengundi luar dan juga pengundi berpendidikan yang lebih tinggi. Justeru, pola pengundian mengikut lokasi geografi dalam PRU 2018 amat menarik dan rencam untuk dikaji dan wajar diambil perhatian oleh pihak yang berkenaan terutamanya parti politik, kerajaan dan juga pengkaji politik agar dapat dijadikan satu solusi ke arah menghasilkan pemikiran politik yang rasional dan mengikuti trend semasa yang mementingkan kesejahteraan rakyat bersama.

Kata Kunci:

Pilihan Raya Umum, Dinamika Politik, Lokasi, Bandar, Luar Bandar

Abstract:

The results of the 2018 General Election in Malaysia show interesting and varied political dynamics based on issues, leadership, campaign strategies, winning and defeat factors, polling patterns, and also location. Hence the purpose of writing this article is to analyze the trend of polling in GE 2018 based on urban and rural areas according to 222 parliamentary constituencies in the country. The writing of this article is produced through the analysis of the GE13 2018 decision-making data for the Parliamentary constituencies as well as the in-depth analysis of secondary information from mainstream media and social media directly involved in the GE 2018. The findings show that almost all urban areas were won by Pakatan Harapan (PH) and some were won by PAS, in urban areas in the East Coast region of Peninsular Malaysia. The rural areas in majority of Malays areas are dominated by UMNO/BN and PAS in Kelantan, Terengganu, and also rural parts of Kedah. There are also rural areas won by either BN, PAS, and PH with a slight majority because of the split of the three-party blocks. This is due to the different demographic segments of the voters either by local voters, young voters, outsiders, and even higher educated voters. Hence, the pattern of voting by geographical location in the GE 2018 is very interesting and compositing to be studied and deserves to be taken into account by the concerned parties, especially political parties, governments, and political researchers in order to be a solution to produce rational political thinking and to follow the current trends to care for the well-being of the common people.

Keywords:

General Election, Political Dynamics, Location, Urban, Rural

Pengenalan

Keputusan dan pola pengundian dalam Pilihan Raya Umum (PRU) 2018 memperlihatkan terdapatnya trend yang jelas penguasaan parti politik bagi kawasan bandar dan luar bandar. Sepertimana sedia maklum bahawa kawasan bandar merupakan kawasan yang mempunyai tahap kemajuan yang lebih baik di samping akses maklumat melalui media sosial yang lebih meluas. Berbeza dengan kawasan luar bandar, sentimen politik pembangunan dan ideologi kepartian seperti sentimen perkauman dan agama masih menguasai pemikiran dan perasaan pengundi di kawasan tersebut di samping akses maklumat yang terhad kepada media arus perdana seperti televisyen, akhbar arus perdana dan radio. Justeru, keadaan sedemikian membentuk pola sokongan yang jelas kepada parti politik iaitu BN menguasai kawasan luar

bandar manakala PH menguasai kawasan luar bandar. PAS pula menguasai kawasan separa bandar dan sebahagian kawasan luar bandar di kawasan Pantai Timur Semenanjung Malaysia. Keputusan dan trend sedemikian masih mempengaruhi keputusan PRU 2018 namun menariknya PRU kali ini ialah buat pertama kalinya BN sebagai Kerajaan Persekutuan tewas kepada parti pembangkang iaitu PH dengan majoriti mudah. Namun demikian, pola pengundian berdasarkan kawasan bandar dan luar bandar masih dapat dianalisis mengikut kawasan DUN, Parlimen, negeri dan kewilayahan yang berbeza keadaannya yang dipengaruhi oleh faktor nasional, negeri mahupun lokal atau setempat. Justeru adalah menjadi tujuan penulisan artikel ini untuk menganalisis trend pengundian dalam Pilihan Raya Umum 2018 Malaysia di kawasan bandar dan luar bandar.

Kajian Lepas

Politik bandar ialah senario politik yang berlaku di dalam dan di sekitar kawasan bandar. Istilah ini merujuk kepada kepelbagaian struktur politik yang ada di kawasan bandar di mana terdapat pelbagai bangsa, budaya dan status ekonomi di kawasan tersebut. Politik bandar ialah bidang kajian sains politik yang termasuk bidang kajian bandar, yang menggabungkan banyak aspek bandar, pinggir bandar, dan pemandaran. Ini termasuklah perkara seperti struktur kuasa politik; etnik, kelas, jantina, hubungan sosial di bandar dan pinggir bandar; dan politik ruang dan hubungan ruwang. Proses pemandaran di seluruh dunia yang berterusan sesetengahnya digambarkan sebagai satu bentuk proses semula jadi, seperti yang ditentukan oleh keadaan dan struktur ekonomi atau sesuatu yang lain di luar kawalan manusia. Bagaimanapun, kajian politik bandar menunjukkan keadaan yang berbeza sama sekali, bahawa proses pemandaran mempunyai kaitan dengan pengaruh politik. Politik bandar berlaku di lapangan (ruang bandar) dalam kalangan masyarakat dan berkongsi dengan ruang kehidupan sehari-hari penduduknya. Ini membuatkan kajian politik bandar amat mencabar dan sukar untuk dianalisis dengan tepat dan rasional (Jacobs, 1961; Jones, 2004; Toothman, 2010; Owens et al., 2010).

Kajian Zarycki (2000) di Poland dan Republik Czech mendapati pengundi bandar di Poland lebih bersifat liberal dalam menerima proses pemandaran. Namun pengundi di Republik Czech lebih bersikap konservatif dan tidak dapat menerima pembaharuan di dalam kawasan perbandaran mereka. Krebs (2001) mendapati dana kewangan, pengalaman dan strategi kempen adalah penting untuk menang dalam pilihan raya perbandaran seterusnya mengetahui selok belok politik bandar di kawasan yang ingin ditandingi calon berkenaan. Wood (2002) menjelaskan pilihan raya perbandaran untuk memilih ahli politik lebih tinggi kadar pembuangan undinya berbanding pemilihan ahli pentadbiran kerana mereka beranggapan ahli politik lebih berpengaruh dalam menentukan dasar pembangunan di kawasan mereka.

Di Asia Timur, kajian yang serupa turut dilakukan. Misalnya Tang (2003) mendapati gerakan sivil berperanan mempengaruhi politik bandar di Taiwan melalui gerakan alam sekitar dalam mendesak pihak berkuasa perbandaran untuk membatalkan sebarang aktiviti yang boleh menjejaskan alam sekitar. Peng (2005) menjelaskan dalam konteks politik bandar, manifesto dan kempen yang dilakukan oleh ahli politik wanita adalah penting dalam mempengaruhi keputusan pilihan raya di bandar seterusnya mewujudkan gelombang politik baru di Jepun.

Kelleher & Lowery (2004) mendapati peratusan keluar mengundi di kawasan pihak berkuasa perbandaran adalah menggalakkan seterusnya membentuk politik bandar yang stabil dan aktif untuk memajukan bandar seterusnya menyelesaikan isu-isu perbandaran secara kolektif. Stucky (2005) mendapati campurtangan politik di bandar telah menyebabkan siasatan jenayah oleh pihak polis terganggu, ditambah pula dengan nisbah polis dengan penghuni

bandar yang tidak sesuai. Justeru, jumlah anggota polis di bandar perlu ditambah dari semasa ke semasa. Sonenshein & Drayse (2006) dan Grant (2005) mendapati faktor etnik calon mempengaruhi keputusan pilihan raya di kawasan bandar. Parti yang mengemukakan calon yang etniknya sama dengan etnik yang dominan di sesuatu kawasan bandar akan menang dengan mudah dalam sesuatu pilihan raya. Sharp (2007) menjelaskan bidang politik bandar amat penting untuk dikaji kerana bidang tersebut lebih strategik dan lebih dekat dengan polisi kerajaan terutamanya polisi ekonomi dan bidang tersebut juga menyumbang kepada perancangan ekonomi masa depan. Szepesi (2008) mendapati situasi politik bandar dan pengaruh politik *mayor*/datuk bandar dan ahli politik mempengaruhi pengisytiharan status bandar raya di sesuatu kawasan dimana kawasan itu perlu stabil dari segi politik, ekonomi dan sosial. Nor (2009) mendapati penggunaan media baru untuk mendapat maklumat politik iaitu blog, laman web, dan e-mail mempengaruhi pola pengundian di kawasan bandar yang memberi kemenangan besar kepada parti-parti pembangkang yang lebih terkehadapan dalam berkempen dengan kaedah tersebut.

Walks (2010) mendapati politik komuniti bandar mempengaruhi keputusan kerajaan dalam sesuatu pembuatan dasar kerana mereka lebih aktif bersuara dalam sesuatu perkara kerana latar belakang pendidikan mereka yang lebih tinggi, isu pembangunan dan penyelenggaraan bandar yang pelbagai di samping sumbangan mereka kepada pembayaran cukai yang lebih tinggi berbanding pengundi luar bandar. Matykowski & Kulczyńska (2011) mendapati pengundi di bandar menjadi penentu kepada kemenangan parti yang bertanding untuk memilih Presiden Poland 2010 kerana mereka merupakan pengundi majoriti di bandar dan lebih ramai yang keluar mengundi berbanding pengundi luar bandar seterusnya membentuk politik bandar yang dinamik dan proaktif. Carlos et al. (2012) dalam kajian pilihan raya Venezuela 2010 mendapati Hugo Chávez mendapat sokongan padu di kawasan bandar kerana dasar pemerintahan beliau yang mengutamakan pembangunan bandar pada penggal sebelumnya seterusnya berusaha meningkatkan peluang pekerjaan dan taraf hidup penghuni bandar. Smith (2012) mendapati terdapat trend penglibatan secara besar-besaran ahli politik wanita di kawasan bandar Amerika Syarikat sebagai ahli majlis dan *mayor*/datuk bandar seterusnya mempengaruhi persekitaran politik bandar di negara 'Uncle Sam' tersebut.

Nur Azween & Nidzam (2008) mendapati media alternatif mempunyai impak yang signifikan ke arah perubahan trend pengundian masyarakat Malaysia terutamanya dalam konteks politik bandar. Dalam masa yang sama, politik baru yang lebih banyak menumpukan isu korupsi, penyelewengan dan salah guna kuasa menjadi isu utama laungan media ini. Rakyat tidak lagi terpengaruh dengan politik lama seperti isu etnik, bahasa, agama dan daerah. Perubahan trend ini memberi petanda bahawa media alternatif wujud sebagai medium penting dalam penyampaian isu politik baru seterusnya memberi impak terhadap trend pengundian di negara ini. Kajian oleh Samsudin (2010) melalui analisis regresi berganda menunjukkan kepercayaan kepada maklumat internet dan daripada kawan-kawan serta isu-isu yang dibangkitkan pilihan raya menyumbang secara positif terhadap keputusan PRU-12 yang memihak kepada gabungan parti pembangkang di kawasan bandar.

Kajian politik bandar di Muar dan Kluang oleh Junaidi & Mohd Fuad (2011), Mohd Fuad & Junaidi (2011; 2012a; 2012b), mendapati bahawa dari aspek ekonomi, belia di kawasan tersebut inginkan peluang pekerjaan yang bersesuaian dengan kelayakan mereka di samping tingkat upah/gaji yang sesuai dengan keadaan ekonomi semasa. Bagi aspek sosial pula, mereka menuntut supaya kemudahan internet diperluaskan di samping memperbanyakkan aktiviti yang bersesuaian dengan jiwa belia seperti aktiviti sukan dan rekreasi. Junaidi et al. (2012) dan Mohd Fuad et al (2012) melalui kajian "Impak Akses Internet Terhadap

Partisipasi Politik”, mendapati bahawa teknologi komunikasi terutamanya internet sememangnya memberikan peluang yang meluas kepada masyarakat terutamanya di bandar untuk melibatkan diri dalam perbincangan dan perdebatan tentang hal ehwal politik.

Mohd Fuad et al. (2012) mendapati bahawa 71.0 peratus responden di Batu dan 57.6 peratus di Petaling Jaya Selatan (PJS) yang terletak di kawasan bandar menyatakan gagasan “1 Malaysia: Rakyat Didahulukan, Pencapaian Diutamakan” disokong, dihayati dan dimanifestasikan oleh pengundi. Dari aspek governans pula, 70.7 peratus (Batu) dan 62.9 peratus (PJS) responden menyatakan Indeks Petunjuk Prestasi (KPI) untuk wakil rakyat dan Menteri adalah baik dan mempengaruhi sokongan rakyat terhadap kerajaan dan dasar/pembaharuan yang dilakukan oleh kepimpinan Perdana Menteri dalam memantapkan pembangunan negara terus mendapat sokongan rakyat.

Junaidi et al. (2014) mendapati bahawa ‘tsunami politik bandar’ dalam PRU 2013 di Malaysia berlaku disebabkan oleh faktor akses pengundi bandar kepada sumber maklumat politik daripada media alternatif seperti *facebook*, *twitter*, laman web, blog dan juga SMS di samping faktor sokongan padu pengundi etnik Cina bandar dan sokongan golongan profesional dan pengundi muda kepada PR. Kos sara hidup yang tinggi dan manifesto PR yang berjanji mahu menurunkan harga bahan api, menurunkan harga kereta, mewujudkan pentadbiran yang lebih adil dan telus juga menjadi faktor kemenangan PR dalam PRU ke-13 di kawasan bandar.

Junaidi (2017) dalam kajian pengaruh sentimen politik luar bandar terhadap pemikiran politik pengundi di kawasan Parlimen Pasir Salak, Perak mendapati bahawa persepsi dan partisipasi pengundi di kawasan tersebut adalah berbeza-beza berdasarkan kepelbagaian latar belakang demografi dan sosioekonomi mereka. 37.6 peratus pengundi berbangsa Melayu dikenal pasti sebagai golongan yang paling aktif berpartisipasi dalam politik yakni mendengar ceramah politik yang dianjurkan semasa kempen pilihan raya.

Junaidi (2018) dalam kertas kerja yang bertajuk Analisis Faktor Geografi Terhadap Pola Pengundian Dalam Pilihan Raya Umum (PRU) Ke-14, 2018 di Malaysia menjelaskan bahawa apa yang menariknya keputusan dan pola pengundian PRU 2018 kali ini ialah kemenangan parti yang bertanding dibentuk daripada faktor geografi yang terpisah antara satu sama lain. PH secara majoritinya menang di wilayah atau zon Pantai Barat Semenanjung Malaysia terutamanya di kawasan bandar dan separa bandar manakala PAS menang di zon Pantai Timur Semenanjung Malaysia manakala BN kekal menguasai kawasan luar bandar terutamanya di negeri terkecil iaitu Perlis dan juga negeri terbesar di Semenanjung Malaysia iaitu Pahang. Pola sedemikian menarik untuk dikaji kerana ia berkaitan dengan faktor geografi dari segi ruang fizikal dan kemanusiaan, jarak, ketersampaian, lokasi, kawasan perbandaran/luar bandar dan juga faktor kejiranan yang mempunyai alasan tertentu. Justeru, dimensi geografi atau ruang dalam kajian politik pilihan raya perlu diberi perhatian serius oleh semua pengkaji politik serta strategis parti politik masing-masing untuk dijadikan faktor atau pertimbangan penting dalam memberi penghujahan seterusnya gerak kerja kempen pada PRU akan datang kelak.

Metod dan Kawasan Kajian

Dalam kajian ini, metod/data kuantitatif diperoleh dengan menggunakan data keputusan PRU-14, 2018. Data kualitatif pula diperoleh daripada pemerhatian di lapangan dan sumber sekunder bercetak dan atas talian. Sumber data kajian diperoleh melalui dua sumber utama iaitu sumber primer dan sekunder. Data primer diperoleh melalui keputusan PRU 2018.

Kaedah kepustakaan dan rujukan atas talian internet telah digunakan untuk mendapatkan data sekunder yang berkaitan data-data pembangunan kawasan kajian dan kajian akademik mengenai politik Malaysia. Kajian ini menjadikan Malaysia sebagai kajian kes dalam PRU 2018.

Hasil Kajian dan Perbincangan

Pengaruh geografi ialah pengaruh persekitaran atau keadaan sekeliling sama ada dalam keadaan fizikal semula jadi; ataupun persekitaran sosial/budaya kemanusiaan. Pengaruh geografi dapat dibahagikan kepada dua iaitu geografi fizikal dan geografi kemanusiaan. Elemen-elemen geografi dapat dibahagikan kepada kawasan iaitu wilayah, negeri, Parlimen, DUN, Daerah Mengundi dan lokaliti atau tempat kediaman; lokasi; jarak; ketersampaian; kepulauan; kedekatan dengan sumber air seperti sungai dan pantai; keadaan ruang seperti skim pembangunan iaitu FELDA, FELCRA dan perkampungan Orang Asli iaitu Pos, kampung tradisi etnik tertentu, tahap pembangunan, bandar-luar bandar, kedekatan dengan institusi seperti tempat pengajian agama dan institusi pendidikan tinggi; faktor kejiranan dan sebagainya.

Dari segi tahap keterbandaran iaitu bandar-luar bandar, indikator yang digunakan bagi mengenalpasti kerusi luar bandar, semi bandar dan bandar adalah seperti berikut:

- 1) Luar bandar – kawasan kampung/bandar kecil/ladang yang berada dalam kerusi tersebut. Umumnya kerusi luar bandar mempunyai populasi yang rendah.
- 2) Semi bandar – kawasan pinggir bandar besar atau bandar kecil yang juga termasuk kampung-kampung di dalamnya. Sebahagian kawasan semi bandar juga merupakan kawasan bandar, tetapi mempunyai kawasan DUN di kawasan luar bandar di dalamnya.
- 3) Bandar – kawasan yang mempunyai pembangunan yang pesat serta kegiatan ekonomi bukan berasaskan pertanian. Majoriti pengundi bandar adalah pengundi Cina dan campuran dengan penduduk kelas menengah yang tinggi.

Daripada 222 kerusi Parlimen dalam PRU-14 2018, 127 kerusi adalah luar bandar, 51 kerusi semi bandar dan 44 kerusi adalah bandar. Berikut adalah kawasan-kawasan Parlimen yang dimenangi parti politik mengikut lokasi tahap keterbandaran tersebut:

Jadual 1: Kawasan-Kawasan Parlimen yang Dimenangi Parti Politik Mengikut Lokasi Tahap Keterbandaran

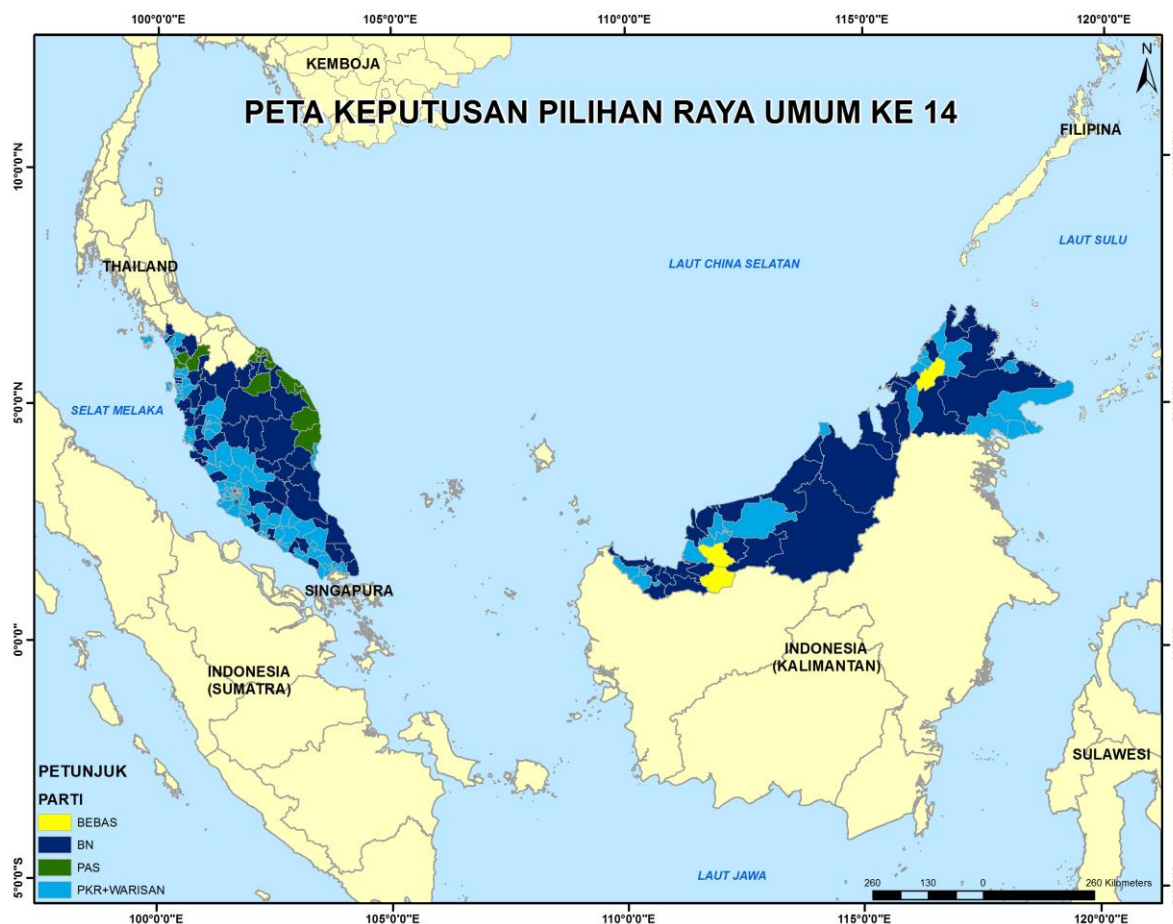
Parti politik/ lokasi keterbandaran	Luar Bandar	Semi bandar	Bandar	Jumlah
Barisan Nasional	Padang Besar, Arau, Padang Terap, Baling, Ketereh, Tanah Merah, Machang, Jeli, Gua Musang, Besut, Hulu Terengganu, Tasek Gelugor, Gerik, Lenggong, Larut, Bagan Serai, Bukit Gantang, Padang Rengas, Parit, Tapah, Pasir Salak, Bagan Datuk, Cameron Highlands, Lipis, Jerantut, Paya	Kepala Batas, Kuala Kangsar, Rembau, Labuan, Sri Aman, Bintulu (6 kerusi)	Putrajaya (1 kerusi)	79 kerusi

	Besar, Pekan, Maran, Kuala Krau, Bera, Rompin, Sabak Bernam, Tanjong Karang, Jelebu, Jempol, Masjid Tanah, Jasin, Parit Sulong, Ayer Hitam, Sembrong, Mersing, Tenggara, Kota Tinggi, Pengerang, Pontian, Kudat, Kota Marudu, Tuaran, Kimanis, Beaufort, Sipitang, Pensiangan, Beluran, Libaran, Kinabatangan, Santubong, Petra Jaya, Kota Samarahan, Serian, Batang Sadong, Batang Lupar, Betong, Tanjong Manis, Igan, Kanowit, Mukah, Kapit, Hulu Rajang, Sibuti, Baram, Limbang dan Lawas (72 kerusi).			
PH	Langkawi, Jerlun, Pokok Sena, Kuala Kedah, Nibong Tebal, Balik Pulau, Pari Buntar, Beruas, Tanjong Malim, Raub, Bentong, Sungai Besar, Hulu Selangor, Kuala Selangor, Tampin, Alor Gajah, Segamat, Sekijang, Labis, Pagoh, Sri Gading, Ledang, Simpang Renggam, Tanjong Piai, Kota Belud, Sepanggar, Papar, Ranau Tenom, Batu Sapi, Silam, Semporna, Kalabakan, Mas Gading, Puncak Borneo, Saratok Lanang, Selangau (39 kerusi)	Kangar, Kubang Pasu, Merbok, Sungai Petani, Padang Serai, Kulim Bandar Baharu, Permatang Pauh, Batu Kawan, Bukit Gelugor, Sungai Siput, Tambun, Batu Gajah, Kampar, Gopeng, Lumut, Teluk Intan, Indera Mahkota, Temerloh, Selayang, Gombok, Hulu Langat, Kuala Langat, Sepang, Kuala Pilah, Port Dickson, Fangga Batu, Bakri, Muar, Batu Pahat, Kluang, Tebrau, Pasir Gudang, Iskandar Puteri, Kulai, Penampang, Putatan, Sandakan, Tawau, Sarikei, Sibul, Miri (41 kerusi)	Alor Setar, Bagan, Bukit Mertajam, Bukit Bendera, Tanjong, Jelutong, Bayan Baru, Taiping, Ipoh Barat, Ipoh Timur, Kuantan, Ampang, Pandan, Bangi, Puchong, Subang, Petaling Jaya, Damansara, Sungai Buloh, Shah Alam, Kapar, Klang, Kota Raja, Kepong, Wangsa Maju, Segambut, Setiawangsa, Titiwangsa, Bukit Bintang, Lembah Pantai, Seputeh, Cheras, Bandar Tun Razak, Seremban, Rasah, Hang Tuah Jaya,	121 kerusi

			Kota Melaka, Johor Bahru, Pulai, Kota Kinabalu, Stampin.(41 kerusi)	
PAS	Pendang, Jerai, Sik, Tumpat, Pasir Mas, Rantau Panjang, Bachok, Pasir Puteh, Kuala Krai Setiu, Kuala Nerus, Marang (12 kerusi).	Kubang Kerian, Pengkalan Chepa, Dungun, Kemaman (4 kerusi).	Kota Bharu, Kuala Terengganu (2 kerusi).	18 kerusi
STAR	Keningau (1 kerusi).	-	-	1 kerusi
Calon Bebas	Batu, Lubok Antu, Julau (3 kerusi).	-	-	3 kerusi
JUMLAH	127 kerusi	51 kerusi	44 kerusi	222

Jumlah keseluruhan kerusi Parlimen luar bandar ialah 127 kerusi. Jumlah kawasan Parlimen luar bandar yang dimenangi BN ialah 72 kerusi (56.7 peratus). Bagi kawasan Parlimen yang dimenangi PH/PKR/WARISAN pula ialah 39 kerusi (30.7 peratus). Kemudian kawasan Parlimen yang dimenangi PAS ialah 12 kerusi (9.5 peratus). Kawasan Parlimen luar bandar yang dimenangi parti-parti lain dan calon Bebas ialah 4 kerusi (3.1 peratus). Pengundi di kawasan luar bandar lebih cenderung menyokong BN kerana faktor mentaliti atau sentimen politik pembangunan fizikal dan kebendaan, ideologi politik yang kukuh, selesa dengan pemerintah yang sedia ada, yakin dengan pengalaman BN, pendekatan mesra rakyat pemimpin BN, peranan jentera akar umbi yang telah lama dan mantap, pengaruh media arus perdana, hubungan kejiwaan yang erat, dan kebergantungan terhadap bantuan jentera Kerajaan BN.

Jumlah keseluruhan kerusi Parlimen semi bandar ialah 51 kerusi. Kawasan Parlimen semi bandar yang dimenangi BN ialah 6 kerusi (11.8 peratus). Bagi kawasan Parlimen yang dimenangi PH/PKR/WARISAN pula ialah 41 kerusi (80.4 peratus). Kemudian kawasan Parlimen yang dimenangi PAS ialah di 4 kerusi (7.8 peratus). Tiada kawasan Parlimen semi bandar yang dimenangi parti-parti lain dan calon Bebas. Kawasan semi bandar masih dikuasai PH kerana pengundi di kawasan ini berfikir positif serta memberi peluang kepada pihak PH untuk menguasai kawasan ini, berfikir kritikal terhadap isu semasa, sokongan padu pengundi Cina dan India berbanding undi Melayu yang berpecah tiga, sumber maklumat alternatif dan pelbagai, tidak terpengaruh dengan sentimen kaum dan agama, pentingkan semangat toleransi dan kerjasama antara kaum, terbuka terhadap kritikan terutamanya yang membina (Lihat Rajah 1).

Rajah 1: Peta Kedudukan Kawasan Parlimen yang Dimenangi oleh Calon daripada Parti-Parti Politik dan Calon Bebas yang Bertanding dalam PRU Malaysia Ke-14, 2018
Sumber: diubahsuai daripada https://en.wikipedia.org/wiki/Malaysian_general_election,_2018

Jumlah keseluruhan kerusi Parlimen luar bandar ialah 44 kerusi. Kawasan Parlimen bandar yang dimenangi BN ialah 1 kerusi (2.2 peratus). Bagi kawasan Parlimen yang dimenangi PH pula ialah 41 kerusi (93.2 peratus). Kemudian kawasan Parlimen yang dimenangi PAS ialah 2 kerusi (4.6 peratus). Tiada Parlimen bandar yang dimenangi parti-parti lain dan calon Bebas. Pengundi di kawasan bandar majoritinya menyokong PH kerana mereka berfikir terbuka, pembangunan infrastruktur sudah tersedia ada, sumber maklumat daripada media alternatif, pentingkan politik nilai melebihi politik pembangunan, utamakan persaingan yang sihat, tahap pendapatan yang memuaskan dan kurang kebergantungan kepada kerajaan, pentingkan keamanan dan perpaduan kaum, toleransi dalam beragama dan kebudayaan kaum masing-masing dan pentingkan isu nasional.

Politik Bandar

Politik bandar di Malaysia dikaitkan dengan persepsi dan tingkah laku politik penghuni bandar yang akhirnya diterjemahkan melalui kuasa undi dalam sesuatu pilihan raya. Politik bandar di Malaysia dalam keputusan politik pilihan raya umum (PRU) 2018 menunjukkan pengundi bandar majoritinya menyokong parti-parti pembangkang (kini Pakatan Harapan dan PAS). Hal ini terbukti apabila hampir semua bahagian pilihan raya Parlimen yang terletak di kawasan bandar terutamanya ibu negeri telah ditawan oleh parti-parti pembangkang iaitu DAP, PKR dan PAS. Sokongan pengundi bandar terhadap parti-parti pembangkang berkait rapat dengan pengaruh sumber maklumat politik mereka yang lebih luas dan telus iaitu

melalui penggunaan media alternative/internet dan mereka kritikal terhadap isu-isu utama negara dan masalah kehidupan harian di bandar. Dalam konteks politik bandar di Malaysia hasil daripada PRU 2018, isu-isu nasional dalam pilihan raya umum 2018 seperti kos sara hidup, konsumerisme, keselamatan, integriti, kehakiman, kedudukan kepentingan strategik negara serta isu-isu menyentuh hak asasi manusia telah menjadi perkiraan rakyat terutamanya pengundi bandar berbanding habuan pembangunan mega melalui pelancaran koridor-koridor ekonomi. Terbukti, pendekatan politik pembangunan yang cuba dibawa BN kali ini gagal mempengaruhi para pengundi memberikan sokongan. Pencapaian 2018 disimpulkan sebagai yang terburuk bagi BN dalam sejarah pilihan raya Malaysia dengan tewas di peringkat persekutuan serta lapan negeri iaitu Pulau Pinang, Kedah, Selangor, Perak, Negeri Sembilan, Melaka, Johor dan Sabah yang jatuh ke tangan pembangkang, manakala PAS mengekalkan status quo di Kelantan serta berjaya menawan Terengganu. Rekod PAS di negeri Serambi Mekah itu amat cemerlang berbanding pencapaian pada 2004, manakala prestasi BN di empat negeri lain begitu memeranjatkan terutamanya jika dianalisis peningkatan majoriti undi yang diperoleh calon-calon pembangkang (Fernando 2011a).

Beberapa faktor utama menyebabkan perubahan berlaku kali ini. Faktor yang cuba diketengahkan dalam konteks politik bandar ialah semuanya berkait dengan perubahan minda rakyat yang dilihat semakin kritis pemikiran mereka. Pertama, untuk sekian lamanya keupayaan BN mempertahankan kejayaan dalam setiap kali pilihan raya umum adalah bergantung kepada kekuatan kempennya yang menonjolkan pencapaian cemerlang dalam pembangunan fizikal dan ekonomi negara. Selama ini, pada setiap kali pilihan raya, rakyat umum memang tertarik dengan pencapaian pembangunan yang dilaksanakan oleh BN. Faktor ini dijadikan ukuran utama mereka menyokong kerajaan BN. Sebaliknya, pada pilihan raya umum kali ini menunjukkan keadaan sebaliknya berlaku. Kempen yang menonjolkan kejayaan pembangunan yang dibawa BN tidak begitu relevan lagi dengan perubahan pemikiran rakyat khususnya dalam kalangan generasi muda yang lebih berpendidikan dan yang tinggal di bandar. Kini, mereka lebih cenderung untuk menilai aspek integriti, moral, hak asasi, keselamatan sosial dan demokrasi dalam konteks yang lebih luas. Mereka melihat bahawa membawa pembangunan adalah tugas asas bagi sesebuah kerajaan yang dilantik. Ia umpama kewajipan bapa memberikan nafkah kepada keluarganya. Justeru, penilaian rakyat hari ini adalah fokus kepada menilai bagaimana 'kek ekonomi' negara diagihkan secara telus dan adil. Rakyat sedia mempersoalkan integriti kerajaan dan wakil rakyat yang dipilih. Mereka sedia untuk menolak secara total mana-mana parti atau calon yang dilihat mempunyai skandal rasuah, salah guna kuasa, penyelewengan dan tidak bermoral. Semua ini sudah menjadi penilaian asas pengundi yang semakin kritis terhadap hal yang berkait dengan integriti.

Kedua, selama ini sebahagian besar daripada proses pembinaan negara diasaskan melalui 'kontrak sosial'. Kontrak sosial yang diwujudkan sejak negara mencapai kemerdekaan kini mula dilihat oleh sebahagian besar generasi muda berpendidikan sebagai sesuatu yang tidak relevan lagi. Hak keistimewaan Melayu mula dipertikaikan dan perkara ini dibincang dengan begitu meluas di dalam 'media siber' iaitu di laman web dan blog. Dasar Ekonomi Baru (DEB) dikritik bukan kerana ia tidak mengandungi kebaikan. Sebaliknya, generasi muda kini sudah mula menilai pelaksanaannya yang dikatakan menyimpang, diselewengkan dan penuh ketirisan sehingga menyebabkan DEB tidak mencapai matlamat sepenuhnya dan hanya berlegar di kalangan kelompok tertentu. Justeru, serangan terhadap DEB yang banyak dilakukan di dalam 'media siber' dan ceramah politik pembangkang banyak menyumbang kepada perubahan sikap dan pemikiran sebilangan besar pengundi kali ini.

Ketiga, sebahagian besar generasi muda hari ini mula tertarik dengan agenda 'politik sivil' yang dipromosikan oleh parti pembangkang, khususnya DAP dan PKR. Agenda politik sivil lebih menekankan perbahasan yang lebih terbuka mengenai demokrasi, hak asasi, pendidikan, kesihatan, keselamatan sosial, alam sekitar dan wanita. Politik sivil menentang keras segala bentuk akta yang dianggap bercanggah dengan amalan demokrasi dan hak asasi manusia. Isu sosial dan ekonomi yang melingkari kaum tertentu diperjuangkan sepenuhnya oleh kumpulan tertentu yang disokong oleh parti pembangkang. Ini amat jelas dapat dilihat dalam isu Badan Bertindak Hak-Hak Hindu (Hindraf) (Sivamurugan 2010). Kebangkitan pertubuhan yang tidak berdaftar ini memberikan 'pukulan maut' kepada MIC sehingga semua pemimpin tertingginya tewas. Politik sivil diperjuangkan dengan hebatnya melalui media siber. Ramai pengendali blog (blogger), khususnya dalam kalangan mereka yang berpendidikan tinggi membincangkan perkara yang berkaitan dengan politik sivil secara meluas dan terbuka. Perjuangan politik sivil ini banyak mempengaruhi minda rakyat, khususnya di kawasan bandar dan generasi berpendidikan di luar bandar.

Media siber digunakan sepenuhnya oleh parti pembangkang untuk berdepan dengan media konvensional yang dilihat lebih berpihak kepada kerajaan BN. Media siber mengubah kaedah berkempen seperti ditunjukkan dalam pilihan raya umum kali ini. Selama ini kaedah berkempen secara konvensional seperti perang poster memainkan peranan yang cukup besar dalam mempengaruhi pengundi. Keadaan ini nampaknya sudah berubah. Penguasaan media perdana oleh satu pihak saja juga menimbulkan rasa tidak puas hati sebilangan besar rakyat yang semakin kritis pemikiran mereka. Mereka melihat media perdana berlaku tidak adil kepada parti pembangkang. Apa pun, agak sukar untuk mengukur sejauh mana perubahan pemikiran pengundi benar-benar berlaku kerana ada banyak lagi persoalan dan teka-teki yang perlu diperhalusi.

Kini, sudah muncul kelompok generasi muda yang berpendidikan menjadi ejen yang aktif kepada perjuangan 'politik sivil', sekaligus mendokong perjuangan parti pembangkang. Di pihak rakyat pula, mereka semakin terpenggil untuk lebih bersikap kritis dan terbuka dalam menilai calon dan parti yang bertanding dalam pilihan raya. Oleh itu, keputusan Pilihan Raya Umum Ke-14 ini melebarkan lagi masalah dan cabaran yang akan dihadapi orang Melayu, khususnya dalam konteks mempertahankan 'kelangsungan politik' Melayu yang semakin terhakis. Justeru, orang Melayu kini menantikan apakah tindakan UMNO dan PAS untuk menyelamatkan kedudukan politik Melayu. Adakah mereka akan bertaut dan bersatu adalah sesuatu yang dinantikan oleh masyarakat Melayu.

Selepas impak kejutan berikutan keputusan yang memihak kepada pembangkang di beberapa negeri mula reda, muncul pula pelbagai persepsi yang cuba menjelaskan punca perubahan besar dalam corak pengundian. Satu pandangan yang agak popular menyatakan bahawa penggunaan internet sebagai media alternatif amat berkesan dalam menentukan arah tuju keputusan pengundian. Pilihan Raya Umum Ke-14 bukanlah julung-julung kalinya internet digunakan sebagai landasan berkempen calon. Walaupun internet mula digunakan sebagai satu media alternatif sejak Pilihan Raya Umum 1999, keberkesanannya tidak diberi perhatian yang sewajarnya, lantaran keputusan pemilihan yang memihak kepada kemenangan dua pertiga parti pemerintah Barisan Nasional (BN) (Fernando 2011b). Tetapi dalam pilihan raya umum kali ini, berikutan kekalahan di luar dugaan yang menimpa BN hingga kecundang di peringkat persekutuan. Ia sekaligus, mengaitkan peranan internet sebagai media alternatif dan seterusnya salah satu punca utama fenomena 'taufan politik yang menggegarkan BN'.

Penggunaan kaedah siber untuk berkempen mula digunakan di negara ini pada pilihan raya umum 1999. Pada abad ke-20, internet atau alam siber sebagai sumber maklumat menjadi semakin penting dan mula berkembang pada 2004 berikutan peningkatan pengguna internet di Malaysia. Peranan media alternatif ini secara meluas dan signifikan dilihat dalam kempen pilihan raya umum 2018 dengan langganan *dial-up* yang menjangkau 11.76 juta orang. Sebelum ini, blog, e-mail, video dalam you tube dan SMS menjadi pilihan meluas pemimpin politik dan juga pengundi yang menyokong parti pembangkang untuk berkempen dan berhubung sesama mereka. Namun berdasarkan data terkini, 60 peratus (15 juta) drpd 28 juta rakyat Malaysia telah mengakses internet untuk mendapatkan maklumat politik. Terdapat 500,000 blogger yang aktif di Malaysia dengan 10,000 website di Malaysia melalui penetrasi/penembusan sebanyak 40 peratus sekaligus merupakan salah satu daripada komuniti online terbesar di dunia selepas Indonesia dan Kesatuan Eropah (Kaufman 2008). Hal ini demikian menandakan bermulanya era demokrasi digital di negara ini. Medium tersebut menjadi penting akibat keruntuhan kredibiliti media arus perdana (media tradisional) iaitu media cetak dan media elektronik. Keadaan sedemikian membuatkan rakyat menerima medium digital sebagai media alternatif sebagai saluran meluahkan pandangan. Berkempen menerusi alam siber khususnya laman web, blog politik, khidmat pesanan ringkas (SMS), emel dan persidangan video menjadi kaedah baru yang menghangatkan suasana berkempen sama ada membabitkan parti atau calon yang bertanding bagi tempoh kempen hinggalah hari pembuangan undi (Ramanathan 2008).

Di dada akhbar atau menerusi kaca televisyen, penonton dikatakan sudah jemu dengan paparan iklan mahupun sisipan bahan berita yang pro-BN. Berdasarkan hujah ini, bolehlah disimpulkan bahawa seandainya media utama bertindak dengan adil, ia masih berpeluang menyingihkan media alternatif. Dalam perkataan lain, kedua-dua media utama dan media alternatif sama-sama berpeluang menggugat kedudukan masing-masing. Walaupun internet atau khidmat pesanan ringkas (SMS) adalah satu kuasa baru dalam saluran maklumat, ia tidaklah menjadi saluran alternatif yang berkesan berbanding saluran lain. Keberkesanan saluran internet sudah lama diperbincangkan banyak pihak berwibawa seluruh dunia. Saluran fizikal seperti papan iklan, media cetak dan bentuk iklan biasa yang lain masih amat berkesan dan berkuasa untuk menentukan pemikiran pengguna atau pemilih. Apa yang menjadi persoalan bukanlah kehebatan media alternatif, tetapi kelemahan dalam penggunaan media utama. Sekiranya diteliti dengan terperinci cara media massa seperti televisyen, papan iklan dan kain pemidang digunakan, didapati mereka tidaklah digunakan dengan kreatifnya dari segi bahan, isi kandungan atau mesej yang ingin disampaikan. Kandungan media hendaklah menjurus kepada isu utama, trend pemilih dan kaedah menangani sesuatu isu masyarakat yang dapat meyakinkan pengundi lantaran disokong oleh maklumat dan hasil analisis berasas.

Sesungguhnya, 'tsunami rakyat' telah terlakar pada malam 5 Mac 2018 apabila keputusan pilihan raya ke-14 mula diumumkan. Kedua-dua pihak yang bertanding; Barisan Nasional dan pakatan pembangkang sebenarnya terkedu dan terkejut dengan keputusan politik rakyat Malaysia sedemikian. Barisan Nasional hilang penguasaan di Parlimen iaitu hanya memenangi 79 kerusi dari 222 kerusi yang dipertandingkan, manakala pakatan pembangkang (Pakatan Harapan) memenangi 129 kerusi manakala PAS hanya 18 dan STAR 1 kerusi.

Politik Luar Bandar

Politik luar bandar dikaitkan dengan dominasi pengundi etnik Melayu di kawasan luar bandar. Budaya politik Melayu dipengaruhi oleh unsur-unsur feodal seperti sifat taat setia, akur, submisif dan dikukuhkan lagi dengan hubungan politik *patron-client* (penaung-dinaung) antara yang memerintah dengan yang diperintah yang ditunjukkan oleh rakyat

sebagai balasan terima kasih (Jamaie et al. 2005; Noor Sulastry Yurni 2009). Keadaan sedemikian mengukuhkan lagi kepemimpinan hegemoni politik Melayu yang ditunjangi UMNO sebagai tulang belakang Barisan Nasional (BN). Dalam memperkatakan budaya politik Melayu, beberapa ciri yang sering dikaitkan dengan budaya politik Melayu iaitu ekonomi, Raja-Raja Melayu, Islam, Bahasa Melayu dan keadilan/ketelusan (politik baru). Kesemua ciri-ciri budaya politik Melayu tersebut mempengaruhi sokongan terhadap BN dalam setiap Pilihan Raya Kecil (PRK).

Kebanyakan daripada pengundi Melayu terutamanya di kawasan luar bandar menyokong UMNO/BN kerana mereka menganggap UMNO yang menjadi tunjang dan juga tulang belakang BN/Perikatan telah mempunyai trek rekod pemerintahan yang berjaya sejak merdeka hingga sekarang dan dapat menyatukan semua kaum sejak sekian lama. Orang Melayu di kawasan luar bandar berkecenderungan untuk menyokong seterusnya mengundi calon UMNO kerana mereka ingin melihat keamanan, kemajuan, perpaduan, kestabilan dan kesejahteraan politik serta masih bergantung kepada pembangunan berterusan di kawasan mereka. Mereka masih memerlukan pembangunan yang berterusan di kawasan mereka kerana masih ramai dalam kalangan mereka yang miskin dan terpinggir seterusnya memerlukan pembelaan parti bangsa Melayu tersebut. Justeru, dengan sokongan yang diberikan kepada UMNO, mereka berharap kesinambungan pembangunan dapat diteruskan oleh pemimpin Melayu UMNO untuk terus berkuasa dalam politik negara. Mereka juga berpandangan bahawa hanya UMNO yang dapat memperjuangkan dan mempertahankan hak-hak dan ketuanan Melayu serta memartabatkan institusi Raja/Kesultanan dan kesucian agama Islam. Mereka juga mahukan jawatan Perdana Menteri dan Timbalan Perdana Menteri dikekalkan kepada pemimpin Melayu dengan harapan pemimpin Melayu ini dapat menjaga kedaulatan agama, bangsa dan negara tanah air. Mereka juga berpandapat bahawa BN sudah teruji dan terbukti berjaya memajukan bangsa, agama dan negara dengan mengambil kira toleransi, hormat-menghormati dan perpaduan antara kaum dan agama berlandaskan prinsip Runun Negara dan Perlembagaan Persekutuan.

Sokongan orang Melayu kepada UMNO juga berdasarkan kepada pengalaman dan kecemerlangan BN dalam memacu kemajuan negara dan masyarakat selama ini. Faktor lain yang menyumbang kepada keyakinan orang Melayu kepada BN adalah disebabkan mereka masih yakin terhadap BN dengan dasar politik yang bertunjangkan politik pembangunan. Isu/sentimen nasional yang dicituskan pembangkang tidak diterima baik pengundi Melayu luar bandar. Keberkesanan jentera kempen BN yang cukup efektif berbanding jentera kempen pembangkang juga tidak boleh dinafikan lagi. Ini ditambah lagi dengan barisan calon UMNO yang lebih berwibawa, berpengalaman dan berkelulusan tinggi. Kesepakatan amat longgar di kalangan pembangkang juga menyumbang kepada sokongan padu kepada UMNO.

Secara keseluruhannya, politik Melayu lebih bersifat 'feudalisme' iaitu patuh dan taat kepada pemerintah dan mengekalkan 'status quo' UMNO sebagai wadah perjuangan orang Melayu di Malaysia. Ini dikuatkan lagi dengan hujah bahawa orang Melayu sebagai pribumi asal serta pejuang kemerdekaan di Malaysia dan merupakan 'tuan' serta terus-menerus menguasai politik dan pentadbiran di negara ini. Justeru, hegemoni politik Melayu akan terus kekal relevan selagi UMNO sebagai parti keramat orang Melayu bertapak dan berperanan kukuh dalam mempertahankan hak dan kedaulatan Melayu di persada tanah air ini.

Pengundi Melayu yang tinggal di kawasan luar bandar yang hanya menerima maklumat daripada media arus perdana; yang juga dibelenggu kemiskinan yang masih serba kekurangan dari segi kemudahan infrastruktur yang amat dipengaruhi oleh sentimen 'Politik

Pembangunan' yang masih memerlukan bantuan atau 'tongkat' serta mempunyai mentaliti bahawa orang Melayu sebagai 'tuan' dan penduduk 'asal' di Malaysia ini dan berpandangan hanya UMNO/BN yang layak dan sesuai mentadbir negara dan negeri berdasarkan pengalaman 56 tahun memerintah negara dan negeri, akan terus menyokong UMNO/BN.

Kesimpulan

Pengundi di bandar inginkan kebebasan bersuara serta berpolitik dan mereka bebas mengakses maklumat politik melalui media baru/internet. Senario politik bandar di negara ini yang didominasi golongan elit dan pertengahan adalah dinamik dan terbuka serta kritis kerana sumber maklumat politik mereka (media baru/alternatif iaitu internet; laman sosial seperti facebook dan twitter; laman web; dan blog) yang meluas dan menyeluruh. Tsunami politik bandar dikukuhkan lagi oleh majoriti pengundi Cina yang pada PRU 2018 sehingga 95 peratus terutamanya golongan muda dan profesional menyokong parti-parti dalam Pakatan Harapan. Justeru itu, jika BN mahu mengekalkan penguasaan politiknya, mereka perlu melakukan sesuatu demi memenangi PRU akan datang. Tsunami politik bandar yang memihak kepada Pakatan Harapan dapat dikekang misalnya dengan cara menambahbaik 'harapan demokrasi' bagi mengembalikan kepercayaan pengundi bandar kepada BN. Bagi Pakatan Harapan pula kemaraan 'tsunami bandar' perlu diperkasakan. Penembusan maklumat politik ke kawasan luar bandar adalah strategi yang ampuh bagi menawan pengundi Melayu di luar bandar. Strategi ini juga relevan bagi kawasan luar bandar di Sabah dan Sarawak yang merupakan *fix deposit* kepada BN dan tembok hegemoni BN di Putrajaya dalam pilihan raya sebelum ini.

Biodata

Junaidi Awang Besar (Dr.) ialah pensyarah kanan di Program Geografi, Pusat Kajian Pembangunan, Sosial dan Persekitaran; Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan; Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi, Selangor.

Ahmad Rizal Mohd Yusof (Dr.) ialah pensyarah kanan di Institut Kajian Etnik (KITA), Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi, Selangor.

Amer Saifude Ghazali (Dr.) ialah pensyarah kanan di Jabatan Geografi, Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.

Mazlan Ali (Dr.) ialah pensyarah kanan di Fakulti Teknologi dan Informatik Razak, Universiti Teknologi Malaysia, Kuala Lumpur.

Nur Azuki Yusuff (Dr.) ialah profesor madya di Pusat Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insaniah, Universiti Malaysia Kelantan, Bachok, Kelantan.

Nasir Nayan (Dr.) ialah profesor madya di Jabatan Geografi dan Alam Sekitar, Fakulti Sains Kemanusiaan, Universiti Pendidikan Sultan Idris, Tanjong Malim, Perak.

Siti Noranizahhafizah Boyman (Dr.) ialah pensyarah kanan di Jabatan Pengajian Kemasyarakatan dan Kewarganegaraan, Fakulti Sains Kemanusiaan, Universiti Pendidikan Sultan Idris, Tanjong Malim, Perak.

Rujukan

Carlos, A., Delfina, T.F., Greis, G. (2012). Legislative elections on September 2010 in Venezuela: Electoral behavior and the urban-rural spatial differences | [Elecciones

- legislativas del 26 de septiembre de 2010 en Venezuela: Comportamiento electoral en el ámbito urbano-rural]. *Revista Geografica Venezolana*. 53(1): 29-55.
- Grant, E. (2005). Race and tourism in America's first city. *Journal of Urban History*. 31(6): 850-871.
- Fernando, J.M. (2011a). Pola Pengundian dan Isu-Isu dalam Pilihan Raya Umum Malaysia ke-12. Dlm. *Pilihan raya umum Malaysia ke-12: Isu dan pola pengundian*. Joseph M. Fernando, Zulkanain Abdul Rahman & Suffian Mansor (Edt.). Kuala Lumpur: Penerbit Universiti Malaya.
- Fernando, J.M. (2011b). Urban Swing dalam Pilihan Raya Umum Malaysia ke-12: Kajian Kes Negeri Selangor. Dlm. *Pilihan raya umum Malaysia ke-12: Isu dan pola pengundian*. Joseph M. Fernando, Zulkanain Abdul Rahman & Suffian Mansor (Edt.). Kuala Lumpur: Penerbit Universiti Malaya.
- Jacobs J. (1961). *The death and life of Great American Cities*. Random House, New York.
- Jones M & Rhys J, Woods M. (2004). *An introduction to political geography: Space, place and politics*. Routledge, London.
- Junaidi Awang Besar. (2017). Pengaruh Sentimen Politik Luar Bandar Terhadap Pemikiran Politik Pengundi. International Conference on Social Sciences and Humanities (ICOSH) 2017. Anjuran dan Tempat Persidangan: Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan (FSSK), Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM), Bangi, Selangor. Pada 4-6 April.
- Junaidi Awang Besar. (2018). Analisis Faktor Geografi Terhadap Pola Pengundian Dalam Pilihan Raya Umum (PRU) Ke-14, 2018 di Malaysia. International Conference on Social Sciences And Humanities (ICOSH-7) 2018. Tema: "Wisdom and Culture in the ASEAN Region: Perspectives from the Social Sciences and Humanities" "Akal Budi dan Kebudayaan di Rantau ASEAN: Perspektif Sains Sosial dan Kemanusiaan". Anjuran dan Tempat Persidangan: Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan (FSSK), Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM), Bangi, Selangor. Pada 12-15 November.
- Junaidi Awang Besar & Mohd Fuad Mat Jali. (2011). Keperluan Belia dan Pendapat Politik di Kawasan Parlimen Muar, Johor. *Persidangan Kebangsaan Geografi & Alam Sekitar Kali Ke-3*. Bilik Persidangan, Bangunan E-Learning, Kampus Sultan Abdul Jalil Shah, Universiti Pendidikan Sultan Idris (UPSI), Tanjung Malim, Perak. Anjuran Jabatan Geografi dan Alam Sekitar, Fakulti Sains Kemanusiaan dengan kerjasama Persatuan Geografi UPSI. 8-10 Februari 2011.
- Junaidi Awang Besar, Mohd Fuad Mat Jali, Rosmadi Fauzi & Amer Saifude Ghazali. (2012). Impak Akses Internet Terhadap Partisipasi Politik. *The 8th International Malaysian Studies Conference (MSC8)*. Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia. Anjuran Persatuan Sains Sosial Malaysia (PSSM) dengan kerjasama Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Institut Kajian Oksidental dan Institut Kajian Etnik, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Junaidi Awang Besar, Rosmadi Fauzi, Amer Saifude Ghazali, Mohd Azlan Abdullah, Mazlan Ali & Ahmad Rizal Mohd Yusof. (2014). Pilihan Raya Umum (PRU) 2013 di Malaysia: Suatu analisis 'tsunami politik bandar'. *Geografia Online: Malaysian Journal of Society and Space. Themed Issue on The Social Dynamics of Malaysian Political Landscape with Special Reference to the 13th General Elections*. 10: 28 – 38.
- Kaufman S. (2008). *Malaysia's alternative media become decisive political factor* (atas talian).
- Kelleher, C., Lowery, D. (2004). Political participation and metropolitan institutional contexts. *Urban Affairs Review*. 39(6): 720-757.

- Krebs TB. (2001). Political experience and fundraising in city council elections. *Social Science Quarterly*. 82(3), 536-551.
- Matykowski, R.,Kulczyńska, K. (2011). Polish presidential election of 2010: A study of the power of voters in big and medium-sized towns. *Geographia Polonica*. 84(2): 93-113.
- Mohd Fuad Mat Jali, Junaidi Awang Besar, Rosmadi Fauzi, Amer Saifude Ghazali, Novel Lyndon & Mazlan Ali. (2012). Politik Bandar: Persepsi dan Tingkahlaku Politik Pengundi di Kawasan Parlimen Petaling jaya Selatan dan Batu. *Akademika*. 83(3)2012: 61-75.
- Mohd Fuad Mat Jali & Junaidi Awang Besar. (2011). Persekitaran Bandar dan Pendapat Politik: Kajian Kes di Kawasan Parlimen Kluang, Johor. *Seminar Internasional Serumpun Melayu 2011 (SERUMPUN 2011)*. Fakultas Ilmu Budaya (FIB), Universitas Hasanuddin (UNHAS) Makassar, Sulawesi Selatan, Indonesia. Anjuran FIB, UNHAS. dengan kerjasama Universiti Kebangsaan Malaysia. 8-9 Jun.
- Mohd Fuad Mat Jali, Junaidi Awang Besar, Rosmadi Fauzi & Amer Saifude Ghazali & Novel Lyndon. (2012). Akses kepada internet dan kesannya terhadap partisipasi politik penduduk di Negeri Johor. *Geografi Online: Malaysia Journal of Society and Space*. 8(6): 76-89.
- Mohd Fuad Mat Jali & Junaidi Awang Besar (2012a) Pendapat dan Keperluan Generasi Muda Di Kawasan Parlimen Muar, Johor. *Jurnal E-Bangi*. 7 (1), 50-63.
- Mohd Fuad Mat Jali & Junaidi Awang Besar (2012b) Persepsi politik dan kepimpinan di kawasan Parlimen (P152) Kluang, Johor. *Geografi Online: Malaysia Journal of Society and Space*. 8(1), 23-32.
- Nur Azween Zakaria & Nidzam Sulaiman. (2008). Media alternatif sebagai agen perluasan ruang bersuara: Kajian kes pilihan raya umum ke-12. Dlm Worrnan Hj. Kabul, Shireen Haron, Mat Zin Mat Kib & Abdul Kadir Rosline. *Prosiding seminar politik Malaysia: Landskap politik Malaysia pasca pilihan raya ke-12*. Sabah: Pusat Penerbitan Universiti (UPENA), Universiti Teknologi MARA.
- Owens J, Greg T Smith GT, Clark G. (2010). *City limits: Perspectives on the historical European city*. McGill-Queen's UP, Montreal.
- Ramanathan, S. (2008). *Mainstream versus Alternate Media in Malaysia's General Election 2008: Hope for Media Liberalisation?* A paper presented at he AMIC 2008 conference, Manila.
- Samsudin A. Rahim. (2010). Media, Demokrasi dan Generasi Muda: Analisis Keputusan Pilihan Raya Umum Ke-12. *Malaysian Journal of Communication*. 26(2): 1-15.
- Sharp, E.B. (2007). Revitalizing urban research: Can cultural explanation bring us back from the periphery?. *Urban Affairs Review*. 43 (1): 55-75.
- Sivamurugan Pandian. (2010). Malaysia's 12th General Election: An Analysis. *European Journal of Social Sciences*. 14(4): 508-523.
- Smith, A.R., Reingold, B.,Owens, M.L. (2012). The Political Determinants of Women's Descriptive Representation in Cities. *Political Research Quarterly*. 65(2): 315-329.
- Sonenshein, R.J. & Drayse, M.H. (2006). Urban electoral coalitions in an age of immigration: Time and place in the 2001 and 2005 Los Angeles mayoral primaries. *Political Geography*. 25(5): 570-595.
- Stucky, T.D. (2005). Local politics and police strength. *Justice Quarterly*. 22(2): 139-169.
- Szepesi, G. (2008). The political will as an influential factor of Hungarian urbanization | [A politikai akarat mint a magyarországi városodás befolyásoló tényezője]. *Foldrajzi Ertesito*. 57(3-4): 389-398.
- Toothman J. (2010). "What are the origins of democracy?" 08 June 2010. HowStuffWorks.com. [cited 25 November 2010]. Available from: <http://history.howstuffworks.com/ancient-greece/originsdemocracy>.

- Walks, R.A. (2010). Electoral behaviour behind the gates: Partisanship and political participation among Canadian gated community residents. *Area*. 42(1): 7-24.
- Wood C. (2002). Voter turnout in city elections. *Urban Affairs Review* 38(2), 209-231.
- Zarycki T. (2000). The socio-political space of the Czech Republic and Poland. Comparative study of structures of the electoral geography. *Przegląd Geograficzny* 72(3), 269-28